

door **Gerrit Zeilemaker**
4 februari 2021

Eindelijk is de Nederlandse regering onder leiding van minister-president Rutte gevallen. Toen het liegen, draaien en verhullen rond de toeslagenaffaire niet meer hielp bleef niets anders over dan aftreden. Tien jaar lang heeft de VVD-leider Rutte aan het hoofd van drie snoeihard bezuinigende regeringen gestaan. Eerst een regering met gedoogsteun van de rechtse PVV die uiteindelijk voor al te scherpe bezuinigingen terugschrok en met migranten als excuus zijn steun introk. Daarna was de PvdA aan de beurt om een sociaal-democratisch tintje aan de bezuinigingen te geven. Bewindslieden als Lodewijk Asscher, Jetta Klijnsma en Jeroen Dijsselbloem vormden een 'links' alibi voor hard rechts neoliberal beleid. Na een gevoelige verkiezingsnederlaag werd de PvdA ingeruild voor een coalitie van VVD, D66, CDA en ChristenUnie met de kleinst mogelijke meerderheid van één zetel in de Tweede Kamer. Het motto van het kabinet was "Vertrouwen in de toekomst". Het werd afbraak van de toekomst!

Het afbraakbeleid kon voortvarend voortgezet worden door het vrijwel ontbreken van verzet. Het FNV trok al in 2019 de angel uit het verzet door akkoord te gaan met het neoliberal pensioenakkoord van D66-minister Koolmees. Hun campagne tot verhoging van het minimumloon naar 14 euro blijft beperkt tot krijttekeningen op de stoep. De lijn van aanpassing en overleg in plaats van strijd werd bevestigd door het uitsluiten van de kritische kandidaat voor het voorzitterschap van het FNV, Niek Stam. Niek Stam vindt vooral dat "de bond de werkgevers af en toe de stuipen op het lijf moet jagen." De [overblijvende kandidaten](#) wilden zich respectievelijk richten op de middenklasse en bezighouden met discriminatie en vrouwenrechten.

Fel verzet tegen het beleid van de regering Rutte kwam vooral van de boeren, waarmee het failliet van zowel het landbouwbeleid als het milieubeleid gedemonstreerd werd. Woedende boeren, klem tussen oligopolische supermarktbedrijven en concurrerende dwang tot groei die ze bedelven onder de schulden en lasten, blokkeerden wegen en trokken op naar Den Haag. De industriële landbouw gericht op concentratie, extra versneld doordat de EU-subsidies vooral naar de grootsten gaan, richt zich op massaproductie in bijvoorbeeld megastallen, waarbij de verhouding tussen mest en land volledig scheefgetrokken gaat. Verlaging van Co2-uitstoot is moeilijk te bereiken als de hele sector op groei gericht is. Overschakeling op biologische landbouw vergt enorme (de-)investeringen en een onzeker inkomen die ook niet door de bestaande subsidieregelingen gestimuleerd wordt. Bovendien kost omschakeling tijd. De boeren blijven ontevreden.

De coronacrisis en de uitgekilde gezondheidszorg

Toen kwam de coronacrisis. Aanvankelijk ging Rutte tijdens zijn eerste landelijk uitgezonden persconferentie laconiek uit van groepsimmunitet, wat hij daarna in de Tweede Kamer ontkende. Niet de eerste leugen waar Rutte op betrapt wordt. De onzekerheid over de dodelijkheid van corona en de beelden uit China en later uit Bergamo, Noord-Italië en uit de rest van de wereld deden de onrust

toenemen. Eén ding werd duidelijk: de regeringen in de Westerse landen bleken totaal niet voorbereid op de uitroeping van een pandemie met hun kaal bezuinigde gezondheidszorg en reageerden chaotisch. Ook in Nederland. Rutte verzekerde alles onder controle te hebben, maar schoof de verantwoordelijkheid van de maatregelen naar zijn minister van Volksgezondheid Hugo de Jonge en het Outbreak Management Team (OMT). Zelf genoot hij als minister-president van zijn televisieoptredens, die sinds het optreden van PvdA-premier Den Uyl tijdens de oliecrisis in de 1970-er jaren niet meer voorgekomen waren. De VVD steeg in de peilingen met deze Redder des Vaderlands tot wanhoop van links.

Tot overmaat van ramp ontwikkelde de Socialistisch Partij (SP) nauwelijks een eigen analyse en standpunt ten opzichte van deze coronacrisis. Zij wist geen gebruik te maken van de kennis en contacten die ze in jarenlange acties in de zorg hadden opgebouwd om alternatieven voor het willekeurige en chaotische beleid van Rutte te bieden. Van de weeromstuit probeerden ze met GroenLinks en de PvdA het beleid van Rutte in strengheid te overtreffen. Zo werden de partijen op links door steeds meer mensen gezien als bijwagen van het coronabeleid van de regering Rutte. In de Eerste Kamer, waar de oppositie een meerderheid heeft, werden aangenomen moties voor een huurstop ¹ en voor een structurele loonsverhoging voor het zorgpersoneel door het kabinet niet uitgevoerd. Ook een motie van wantrouwen tegen D66-minister Ollongren van Binnenlandse Zaken had geen vervolg. In de Tweede Kamer heeft de regering één zetel meerderheid. Zo zat links in een lastig spagaat van afkeuring en instemming en wist zich daar niet aan te ontworstelen.

Dodelijke keuzes

Ondertussen botste de coronacrisis op akelige wijze op de tot op het bot uitgekledde gezondheidszorg. Eerder hadden we geschreven dat in Nederland de afgelopen vijf jaar 900 *intensive care* bedden wegbezuinigd werden en vanaf 2006 is het totale aantal ziekenhuisbedden met tienduizend gedaald, terwijl de bevolking met circa een miljoen is toegenomen. Anderzijds heeft Nederland de op twee na duurste gezondheidszorg van Europa en zelfs de allerduurste als we de uitgaven uitdrukken in percentage van het nationaal inkomen. De uitgaven aan preventie binnen de totale gezondheidsuitgaven [daalden zelfs sterk](#).

Deze bezuinigingen hebben geleid tot een permanente ondercapaciteit als '[gouden standaard](#)'. Het gebrek aan capaciteit in de zorg heeft ernstige consequenties. In een rapport stelde het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) dat door het uitstel van delen van de ziekenhuiszorg in de eerste coronagolf minimaal [50.000 gezonde levensjaren](#) zullen verloren gaan.

Maar het kan nog erger. Op 30 december maakte Diederik Gommers, voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Intensive Care bekend dat [code zwart dreigde afgekondigd te worden](#); "Dan moeten artsen echt keuzes maken over leven en dood, die scenario's worden gemaakt.". Artsen moeten dan een selectie maken voor opname op intensive-careafdelingen op basis van niet-medische overwegingen omdat de opnamecapaciteit op ic-afdelingen in geheel Nederland ontoereikend geworden is. De keuze moet dan door een onafhankelijk triageteam gedaan worden op basis van vastgestelde ethische criteria. "Een ethisch gezien rechtvaardige keuze, een eerlijke verdeling van 'schaarse middelen', zo wordt gezegd. De bezuinigingen in de gezondheidszorg hebben dus geleid tot een kunstmatige

'schaarste', die als 'rechtvaardiging' wordt gebruikt voor een nu 'dodelijke' efficiëntie. Het sinistere toppunt van het neoliberal economisch denken!

Overigens kunt u hier de ondraaglijke lichtheid van Diederik Gommers beluisteren, de ic-arts die als specialist fungeert in Ruttés Outbreak Management Team; het gaat over het al dan niet uitbreiden van de ic-capaciteit en de 'effiëntie' in de zorg.

Zelfs de meest basale bedrijfseconomische principes, bijvoorbeeld de mogelijkheid van interne flexibiliteit, worden minachtend weggewuifd, terwijl bijna ieder jaar bij een griepgolf de capaciteit aan zijn grenzen komt en de druk op het personeel enorm is. Desondanks blijft links het coronabeleid van de nu demissionaire regering Rutte in de kern steunen blijkens [een tweet van de partijleider van GroenLinks](#), Jesse Klaver. Een kabinetsval heeft wat hem betreft geen gevolgen voor de bestrijding van corona en GroenLinks blijft daarin een bondgenoot van de regering. Een beter bewijs van politiek onvermogen kan je als oppositie niet afgeven!

De profiteurs krijgen voorrang

Maatschappelijke keuzes als investeringen in sociale voorzieningen werden in tien jaar Rutte bij voorbaat uitgesloten. Voor werkenden betekende het loonmatiging, toename van arbeidsproductiviteit, verslechtering van rechtspositie en belastingverhogingen. Schrijnend en asociaal was vooral de sluiting van de Sociale Werkvoorziening. Duizenden mensen met een arbeidsbeperking kwamen in plaats van te participeren thuis te zitten als gevolg van bezuinigingen in het kader van de Participatiewet ingevoerd onder PvdA-staatssecretaris Klijnsma.

Tegelijkertijd werden aan de grote ondernemers lastenverlaging en rijkelijk subsidies verstrekt. Zo zijn de ondernemerssubsidies, zoals de zelfstandigenaftrek en mkb-winstvrijstelling, opgelopen naar circa 3,8 miljard euro in 2019. De vennootschapsbelasting maakt nog geen 8,5% van de totale rijksbelasting en premieontvangsten uit, terwijl loon- en inkomstenbelasting meer dan 36% uitmaken. De omzetbelasting (btw), waarvan het laagste tarief in 2019 met 50% (!) is verhoogd, is met 53 miljard 18,6% van de totale belastinginkomsten. Het aandeel flexwerk is enorm en hun arbeidsmarktpositie is in de Rutte-jaren [fors verslechterd](#).

Ondertussen bloeit in Nederland de financiële industrie met zijn financiële trucs, trustkantoren en zijn belastingfraude en -ontduiking en witwassen op grote schaal. Nederland is voor grote ondernemingen een belastingparadijs. In een poging de voor iedereen zichtbare waarheid te ontkennen nam de Tweede Kamer in 2013 een motie van de rechtse PVV'er (en ex-fiscalist bij Ernst & Young) Roland van Vliet aan dat de benaming belastingparadijs bestreden moest worden.

Niet te verbazen dan dat Nederland volgens Tax Justice behoort tot de absolute top van de belastingparadijzen. Ze faciliteert belastingontwijking voor buitenlandse bedrijven en burgers en benadeelt andere landen daarmee voor meer dan 30 miljard euro, een bedrag dat neerkomt op het wereldwijd tewerkstellen van 2,9 miljoen verpleegkundigen. Op zijn beurt heeft ook Nederland [last van belastingontwijking](#), het gaat om zo'n 9 miljard aan belastinginkomsten, of het salaris van 161.000 verpleegkundigen.

In schrille tegenstelling met de voorkeursbehandeling van de sjoemelende rijken staat de disciplinerende behandeling van de overgrote meerderheid van de Nederlandse bevolking, de werkers, de zzp-ers, de kleine ondernemers, de gepensioneerden en de uitkeringsgerechtigden.

In een volgende aflevering: de schandalen!

Hits: 305

Dit delen:

[Facebook](#)

[Twitter](#)

Voetnoten

-
1. Sinds 1996 zijn de [huren met 21% gestegen, lonen maar met 8%](#), gecorrigeerd voor inflatie.
-